

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; fölirotok kinevezések; budapesti napló; gyapjúkereskedési nézetek, husvétheti fő népünnep Gellérthegyen, literaturai élet, magyar játékszín 'sa't.; Kliegl betűszedő 's lerakó művének pártolítása Pesten; Száva-szabályozás ügye; Scitovszky püspök losonczyi jótételei; Vályi Tamás 's ipar 's főzserűgy; adakozások a' lombard-velencei károsultak fölségítésére; budai jótékony nőegyesület; 'sa't.) Amerika (éjszakkéleti határkérdés; Rosas serge megveretve; 'sa't.) Spanyolország (a' carlospárti tiszték és szerzetesek insége; szerencsés hadihírek; 'sa't.) Anglia (Macaulay beszéde a' kínai kérdésben a' ministerség mellett; a' kormány 10 szónyi többséggel győz; 'sa't.) Franciaország (vélemény, a' ministerség mostani helyzetéről; 'sa't.) Oroszország.

Magyarország.

A' f. h. 15kei elegyes üléshől köv. felirások küldettek fel szokott módon Ó es. 's ap. kir. Felségehez: I. Ó Fels. boldog születés - napjára. Fels. 'sa't. Az emberi élet és sors mindenható 's örökkévaló azon urának imálandó jósága, kire nézve egyedül nincs múlt és jövő, az egymásután elenyésző 's ismét feltűnő napok során újra felvirasztandó azon napot, mely-n egykor Felségednek letelt ajándékozott; minél szentebb előttünk azon szövetség, mely Felségedet a' boldogságot és dicsőséget királyának 's hazájának, alkotmányának és törvényeinek megoszolhatatlan szeretetében helyezettő magyar hív nemzettel kölesönösen egybekapcsolja. Felséged boldog születésnapjának ünneplésekor kívánatokat köz örömmel telt szíveink annál fölröbb indulattal ömledeztetünk. Midőntehát Fels. becses életének terjedéseért az istenségnek hálát adva, trónja előtt buzgó könyörgésinkkel esedeznénk; hogy Fels. napjait és esztendőit hosszú időkre terjesztve, reá kegyelmének mindennemű áldását halmozza. Felségedet is hódoló alázattal arra kerjük, hogy életének 's boldogságának terjedéseért tett 's az egész nemzettel közös kívánatunk — ez alkalommal is alattvalói igaz tisztelgésünk 's fiú vonzódásunknak ismételt és őszinte biznysággal fogadni méltóztassék. Kik egyébiránt 'sa't. II. Az 1838ki rendkívüli Dunaáradáskor Pest városának nyújtott segedelem tárgyában. Fels. 'sa't. Egy szomorú emlék 's azzal összekötött hálás érzelm, mellynek tartozását leróni nemesak egyeseknek, hanem egész nemzeteknek is szent kötelessége, vezérel bennünket es. kir. Fels. kir. széke elébe. Azon szomorú emlék, melly az 1838 évi rendkívüli Dunaáradásnak az emberi szorgalom által századokon keresztül gyűjtögetett kincset rövid napok alatt romokba döntő pusztítási hazánk évkönyveibe borzasztó betűkkel véstek, és azon hálás érzelm, mellyt es. kir. Fels. magas, ezen köz nemzeti inség enyhítésére irányzott atyai kegyelme felejtethetetlen emléket hagyott szíveinkben. Pest, fővárosa hazánknak, a' Dunát környező több város, mezővárosok és faluk nagy részben földig lerontattak, az alacsony kunyhók és magas csarnokok egyaránt áldozati a' pusztító elem felháborodott ellenállhatatlan erejének. De az életet és értéket, a' magast és alacsony egyaránt sújtó vesztély felett a' természet rongáló erejénél hatalmas kir. kegyelem 's a' szelid emberiség jótékony lelke virasztott, 's két év elforgása alatt nagy részben kiegyengetve állnak a' dűledezet falak; mert azt, mit a' dühösködő habok elragadtak, vagy visszaadta a' kir. kegyelem 's az emberiség jótéteménye, vagy módokat szolgáltatott, hogy a' soha nem nyugvó szorgalom felbízattva 's felsegélve általuk apródonként ismét visszaszerzhesse. Vegye tehát Fels. kegyesen hálás köszönetünk azok nevében, kik ehheztek, 's éhségük enyhítették, kik fedél nélkül tévelyegtek, és fedél alá vétettek, kik segedelem nélkül jóléteből véginté jutottak volna, és felsegítették. Vegye a' nemzet nevében, melly fővárosa megmentését köszöni mindenk előtt királya kegyelmének; köszöni különösen az ország nádorának ó es. kir. főbőségének, ki a' vesztélyt közelről látva, a' jótételem minden nemet egyesek 's hathatós közbevetése által az egész nemzetre árasztá, es. kir. főherczeg Istvánnak ki a' vesztélyt osztva magas személyében segített; köszöni a' kir. ház minden tagjainak, 's mindazon egyes személyek iránt hálás érzéssel viseltetik, kik felejtven magány-érdekeiket, az emberiség szelid lelkétől felhivatva, személyben 's értékekkel segítették szűkölködő embertársukat, kérjük egyzersmind es. kir. Felségedet, hogy ezen közönségesen nyilvánított hálás érzelminket azoknak, kiket az illet, annak utján tudomásukra juttatni méltóztassék. Kik egyébiránt 'sa't.

Ó es. 's ap. kir. Fels. a' selmeczi főkamragrófsági hivatal ülnökévé 's kamraüggyvédjévé Heinrich Ferenczet, Esterházy hg táblai ügyvédjét, méltóztatott kegyelmesen kinevezni. — F. e. mart. 14kén 1840. j. 26 szám alatt kelt k. k. udv. rendelet következtiben kegy. megengedettett, az erdélyi k. kinstár lajstromzó - hivatalánál egy segéd (adjunctus) alkalmaztathatása évenkénti 700 ezüst fr. fizetéssel. A' z a l a t h n a i kir. ker. bányatörvényszéknél Erdélyben az irnoki hely ürességbe jött.

Budapesti napló. A' kereskedés még most sem szabadult ki tökéletesen azon nyomasztó állapotból, mellybe több hónap előtt juta, nemesak hazánkban 's fővárosunkban, hanem Európa nagyobb részében is; különösen pedig a' gyapjú, az egyetemi kereskedés e' főbb czikke, az, melly legújabb időkben legtöbbet szenvedé, 's még most is nagy mértékben tapasztalja a' viszonyok súlyát. Majd 8 hónapja már, hogy csak léhán veszik bal gyapjút, 's különösen csak az alsóbb rendű fajokat, még pedig meglehetősen súlyed táron, míg a' finomabb minőségű aligalig találhat vévőre 's csupán a' legfinomabb fajok nem csökkenének igen tetemesül becsökben. Ez állítást nemesak fővárosi kereskedőink, hanem általánosan a' külföldi hírek is bizonyítják. E' komor kinézeteket azonban még is világsugár kezdi már derítgetni. Általános vélemény ugyanis, miszerint csupán igen csekély izgatásra van szükség, hogy honi kereskedésünk e' nevezetes ágában rögtön új és örvendetes élet mutatkozzék, 's hogy e' pillanat ma holnap be is köszön. Legméltányosb figyelmet érdemel azon körülmény, miszerint e' pangást koránem az összehalmozott gyapjumennyiségnek, hanem csupán azon kereskedési surlódásoknak kell tulajdonítani, melly darab idő óta majd egyik, majd másik nevezetes ágát tartja sorvasztó békóban a' kereskedésnek; mihelyt e' surlódások megszűnnek, azonnal kétszeres élénkséget várhatni a' kereskedés többi ágaira nézve, is melly illő kárpótlást nyújtand mindenkinek az eddigi aggasztó helyzetért. Világosan kitűnik ezekből, mikép igen tanácsos lehetőségig őrizkedni az eladásbeli hamarkodástól, mert a' varakozók bizonyosan illő jutalmát nyerendik türelmőknek. Ki azonban hajló varakozni gyapjával, az mindenképp föltt gondos mosásról intézkedjék, mert csupán így tarthatni el minden káros következmény nélkül hosszab ideig a' gyapjút. E' tekintetben tehát nem ajánlhatni eléggé azon gyapjumosó-szerket, mellyek ezélszerűségét már közhítelű bizonyítványok tanúsíták. Az erre költendő pénz kamatostul visszafizeti a' szebb gyapjú magasb ára és növekedő hitele. — Husvéthetűn a' rendesen tartatni szokott népünnep, valamint mindenkor,

midőn az idő engedi, úgy az idén is nagyszámu néptömeget gyűjte össze Gellérthegy ormán; a' délelőtti isteni tisztelet után, mintegy varázspálca-ütésre számos bor-ser- 'sa't. sátor emelkedék a' hegy külön részen, hol azt meredekség nem gátlá, 's délután már mindenfelé kintornák sivi-toztak, oly zajt gerjesztve, hogy a' zsbongó gyermekesoport larmája is elenyészett mellettök; kacagató jelenetek egymást érek a' sűrű néptömeg közepett, mik közül leginkább azon furcsa eset érdemes említésre, miszerint egy sátorban Rákóczy indulóján vágatott tánczoltak a' krisztina-városi lelkesült kapások. Az idő tiszta és oly csöndes volt, hogy pesti Dunaparton igen jól lehet hallani a' népszibajt a' tulparti hegyről. Este lepve volt hazatérőkkel a' hid, 's Sóra felé a' nagyhídtetűzében csak lépvést haladhattak elő a' kocsik a' tolongó népesoport közt. Dicséretes említést érdemel, hogy annyi alsóbb osztalyu ember egész délután minden durva kicsapongás nélkül tud mulatozni, ambár még eddig nem kaphatott nálunk labra józansági egyesület. — Heckenast „Bibliografiai Értesítője“ 2ik füzeté e' napokban hagyá el a' sajtót 's igen czélszerűleg bővítve jelent meg, sorozatát közölve a' megjelent munkákon kívül azon eredeti czikkeknél, mellyek ez évi január 's februárban lapjaink 's egyéb időszaki-iratokban világot láttak, az illető írók nevével együtt. E' jelentés ingyen kapható a' kiadó könyvboltjában 's rendesen fog havonként folytatatni. „Emlény“ zsebkönyvét az idén is kiadni szándékozik Heckenast, 's márczi-jelenté, hogy hatalmas versenytársa, a' „Nemzeti almanach“, melly néhány hét múlva elhagyandja a' sajtót, az eddiginél még nagyobb törekvésre buzdítandja őt. — Hallomás szerint ez év végén, vagy a' jövő elején egyik élénkebb ohajtása nyerezt teljesülést az olvasó közönségnek; Fáy András ugyanis munkáinak rendezésével foglalkodik, mennyire közjónak szentelt munkássága engedi, 's azok összes kiadását készűl eszközteni. — Jósika Miklós „Utolsó Bathori“ című regényének is elkelt már első kiadása 's a' nem rég megjelent „Csehek Magyarországon“ című 4 kötetű regényből rövid idő múlva szinte 2ik kiadás szükségesül. Mind megannyi biztató jel, hogy nemzeti nyelvünk csakugyan szerencsés sikerrel futja haladási pályáját, 's hogy közelg azon időpont, mellyben a' jeles tehetségű író oly állapotba érzeni magát helyzetve, hogy aggály nélkül tekinthetvén jövője elébe, egyzersmind fődözve látandja jelen anyagi szükségéit 's egészen nagy és fontos hivatásának fogja magát szentelhetni. — Magyar színpadunkon a' husvéti szünnapok után f. hó 20kán „Királylány mint koldusnő“ adaték, ez este, uralkodó fej lelmünk ó es. kir. föls. születésnapja tiszteletére, pompás világitásban ragyogott a' színterem; 21kén „Vesta szűz“; 22kén „Voltaire szünnapjai“, felvonások közt 3 spanyol tanczos (ketteje némbor) mutatá lábügységese jeleit, mit 23kán ismételték „Parisi naplopó“ előadása közben; 24kén Elmellozés vigj. 3 felv. jött színpadra. Hétfőn, april 27kén Megyeri jutalmul először fog adatái bérszünettel, „Velencei kalmár“, dráma 4 felv. Sínakspeare után magyar színré alkalmazá Lukács Lajos; a' jutalmaztatandó közkedvességé 's általánosan megismért érdemei teli színházat reménylhetnek. — Bertolotti rövid idő múlva Pestre fog érkezni csodaból-háival, mellyek oly hosszab ideig tudák kielégíteni a' bécsiek kandságát. B. hallomás szerint valamelyik színpadunkon szeretné fölléptetni vagyis mutatni nagy ügyességű művészeit. —

A' könyvészetre nevezte oly tetemes következményeket ígérő Kliegl-falalmány pártolása végett megnyitott és f. évi Társalkodók két számában közölt pesti a' társaság-íven jelenleg 40 részvényes van feljegyezve, kik f. hónap 16kán tartván első köz-gyűlést szótöbbséggel választmányt neveztek ki magok közül, mellynek elnöke lett: Jerney János, többi tagjai: Lukács Mór, Schedel Ferencz, Trefort Agoston, és Tasner Antal, egyzersmind jegyző és pénztárnok. Határozottat továbbá, hogy 1) e' kinevezett választmány érintkezésbe tegye magát az ugyane' czélra Pozsonyban alakult egyesület választmányával. 2) Kliegl úr kéressék meg, hogy előbbi saját ajánlkozathoz képest is mindkétféle gépműtáit hozná le mutatásul Pestre, a' nagy következtésű találmánytól hihetőleg tetleges részvétüket sem tagadhatandják meg. 3) Ugyanakkor fog egyzersmind a' már aláirt részvények lefizetése történni.

Kimutatása azon segedelemnének, melly a' lombard-velencei királyságban közelebb mult év utolsó hónapjaiban lett vizár által károsultak részire eddig összeszedett, és sz. kir. Pestváros ns tanácsának átküldés végett benyújtott: I. A' német színházban f. e. aprilis 12kén és 14kén adatott Haydn Teremtés című Oratoriumául az illető költség lerotta után, bejött összev. 2431 fr. 56 kr. pengőben. II. A' kebelbeli vendéglők által adott vigalmakbul nevezetesen: Bartl János 77 fr. 30 kr.; Mayer Vincze 35 fr. 30 kr.; Eckl János 19 fr. 40 kr.; Tanenberger Lambert 3 fr. 20¹/₂ kr.; Mihalek János 20 fr.; 's így összesen benyújtottak: 156 fr. ¹/₂ kr. III. A' kebelbeli céhek, mellyek az illető várostanácsnok mint czéhbiztosok által f. e. martz. 30kán 3369. szám alatt hozott tanási határozatnál fogva felszólítottak, adakoztak különösen: halászok czehe 80 fr.; kenyérsütőké 200 fr.; ácsoké 104 fr.; szabóké 200 fr.; lakatosoké: 100 fr.; sárga-rézöntőké: 20 fr.; szinezőke (Anstreicher) 20 fr.; kötélgyártóké: 20 fr.; posztócsinálóké: 15 fr.; üvegeseké: 10 fr.; tobakosaké: 10 fr.; fésűsöké: 10 fr.; fényszinezőké (Lakierer) 10 fr.; csizmadiaiké: 10 fr.; közsörösöké: 5 fr.; 's így april. 21keig összesen: 3401 fr. 56¹/₂ kr. pengő (Folytatása köv.)

F. évi april 12én este hanyt ki az életből Cselejen (Zempl. vgye) Vályi Tamás. Ifjúsága zsongóját a' költészet studiumára szentel. Tőle az Arvitzkönyv, Tá-

salkodó 's Regelő közlének némi kisebb költeményeket, előzlogit egy bizonyosan gyümölcsöző csendes pályának, mostan emlékeztetvirágit kora sirhalmán. Rokonin 's barátin kívül özvegy édesanyja, Ecsedy Mária asszony keserű egyetlen gyermekét. Béke poraira!

Ipar-'s Tőzsérügy: Győrött a' nagyheti országos vásár a' szép idő 's jó utak miatt igen népes 's főleg az eladásra hajtott ló és szarvasmarha számos és jókeletű vala 's a' termékek ára következő: göbőly v. sörökör párja: 320—420 fr.; jármos ököré: 250—350 fr.; tehéné: 160—230 fr.; ökörbőr párja: 55—60 fr.; tehénbőr: 35—40 fr.; lóbőr: 15—20 fr.; borjubőr: 6—7 fr.; jubbőr: 2½—4 fr.; vitynyédi dohány mázsája: 45—50 fr.; malomsokié: 50—60 fr.; bodonhelyi: 30—40 fr.; szalonnáé: 50—60 fr.; kenderé: 28—30 fr.; 120 fontos gubaes köhle: 15—18 fr.; tavalyi bor akója: 7½—9 fr.; bab pozsonyija: 5¼—5½ fr.; lenesé: 10—14 fr.; borsóé szintannyi mind váltóban értve.

Buda i jótékony nőegyesület. Bizonyos előre nem láthatott körülmények miatt a' silylök intézetének megnyitása június 1jére halasztatott. Budán aprilis 23. 1840. Küllkey Henrik, egyesületi titoknok.

(Száva-zabályozás ügye.) Martz. 9ikén Inkey Imre cs. kamrás és kir. biztos elnöklése alatt megnyitá ülését Zágrában a' szávaszabályozási biztosság, melly alkalomkor hosszas beszédben tudatá e' fontos vádolat minden részletit a' biztossági tagokkal az elnök. Célja e' vállalatnak a' Száva-part-melletti lapályokat a' folyam szabályoztatása által viz alól fölmenteni és legalább mintegy 30 □ mérföldnyi termékeny földet szántásra tenni alkalmassá, melly hasznot még azon körülmény is emelendi, miszerint azon mocsárok kiszáritása által az egészségre nézve olly igen veszélyes kipárolgások megszűnendnek, mellyek most az egész azon vidéki lakosságot megfosztják az egészség vitor szinétől, ezenkül pedig a' folyamszabályozás nagy emeltyűje leend a' magyarországi kereskedés virágzásának. A' kir. biztos emlité, mikép 40 évi sikertelen próbák után már majd lehetlennek vélte mindenki e' nagy munka létesítését, és azért beszédjében leginkább is azt törekvék mindenek előtt megmutatni, hogy e' munkát csakugyan véghez vihetni. Előadásán egy pontra oszlott, az elsőben történeti évkönyvekből bizonyítá be, mikép régebb időkben legtermékenyebb volt e' vidék, mellyet most büzhöd mocsár borít; már idős Plinius leggyönyörűbb lapálynak nevezi e' vidéket, mit legvirágzóbb állapotban tudá föntartani az akkori nagyszámu iparüző népség. Több más író, részint Krisztus születése előtt, részint utána, magasztalással említi Sziszek híres várost, mellyet Kulpa folyam két részre választá, de állóhid csatolt öszsze, minek romjait még most is láthatni. Sziszek olly nagy fontosságú kereskedő város volt azon időben, hogy még a' római és velencei kereskedők is vételkedve törekedtek ott magoknak társas összeköttetést nyitni. A' rómaiak legnagyobb figyelmet fordítottak Sziszekre, hol hajdan pénzverő intézet is létezett; nevezetessé lön továbbá Sziszek még sz. Kvirin (Quirin) püspök és vértanu ott bekövetkezett halála által Krisztus születése után 296ik évben. Utóbb az avarok alatt kissé veszte ugyan fényéből Sziszek; de mégis megtartá virágzó kereskedésit. Ugyane' lapályokon 1361ben több nyilvános gyűlést tartá Mikó bán. Számos egyéb történeti adat elősorozta után, beszédje 2ik szakában említe a' biztossági elnök, mikép azon lapályokat a' 15ik században magok a' lakosok, a' tatárok és törökök berohanási ellen biztosítás végett, részint gátak átszegdelése, részint patakok összekapcsolgatása által, önként helyezék viz alá, minek a' zsilipek elhanyagolta miatt az lön következménye hogy végre megfészkelé magát az ingovány, a' lakosok pedig nem akarák költséges fáradsággal ismét helyreállítani a' gátakat, 's így aztán mostani szomorú állapotjába jutott a' korább időkben olly szép és termékeny vidék. Vérző szívvel kelle évenként tavaszkor látniok, mikép teszi semmivé reményiket a' romboló árviz és ássa meg kora sírjokat vészteljes kipárolgási által. A' többször megújult csapás után kivándorlásra kényszerültek a' szerencsétlen lakosok, és Soprony 's Kőszeg vidékin települtek meg, hol a' hosszab ideig dühöngött dögvész tetemesül meggyéríté a' népességet. Ezek utódit még most is, „vizi krobotoknak“ nevezi a' körül lakó köznép. Beszédje 3ik részében vízépítészeti adatokból mutatá meg a' kiszáritás lehetőségét a' szónok, mitazzal is bizonyítá, hogy már Pongrácz dolgozatiból, mellyek még 1794ben készültek, kívüláglík, hogy az előntott lapály egyetlen pontja sem alantabb fekvésű Száva folyam közönséges tükremlé; ha tehát azon vidék korábbi időkben legszebb kerthez hasonlita, ugy mindenki könnyen átláthatja, hogy czélszerű fáradozások ismét helyre varázsolhatják az előbbi szerencsés állapotot. A' tárgy még nagyobb fölvilágításaul közlé a' szónok mind azon dolgozatok sikerét, mellyek 1783 óta 1838ig történtek. Egyébiránt a' Száva-szabályozás két szakaszra oszlik, először ugyanis melléktavak készitendők hogy a' Száva rendkívüli áradása esetén a' fölös viz oda terüljön, és az egész többi lapály szárazon maradhasson, azután pedig a' hajózási akadályokat lesz szükség elhárítani Zágrábtól kezdve Kobasig, hol Orljáva folyam a' Szávába ömlik. Az elnöki előadást pompás lakoma követé a' lövészházban.—

Losoncz: A' kedves multak közt mindig örömkönnel akad meg szemünk évkönyvünk azon pontján, mellyben m. nkéri Scitovszky János pécsi püspök ur zsenge iskolánk alapításában 1837ben gyöngé erónket 3418fr. 's 53 v. krral segíteni kegyes volt; illy tetteiért őt a' gondviselés a' jutalom fényes csucsához vezette. Midőn e' f. aprilisben egyházunk díszítvényeiről gondoskodásunkban új létköréből ezer v. frtal ismét meglepett, valóban elérzékenyülve, az emberi szív legszentebb hűdérzelmivel a' minden jónak és szépnek örülő kedves haza előtt szívünk őszinte adóját ezennel nyilván bemutatni kedves kötelességnek tartottuk. Az ég derítsen sok boldog napot az ő életére! Kit hogy egykor főpapjának nevezhete mindig büszke a' losonczy kath. közönség!

A m e r i k a.

(Éj-keleti határkérdés. Jakson. Rosaserge megveretve.) Washington, martz. 7. Az éjszakkéleti határkérdés ügyében a' külminister és itteni angol követ levelezésiből köv. hely érdekes: „Eddigél ő fels. az angol királynénak hatóságai nem nevelték a' kérdéses birtokon belül a' katonai

erőt, sem új készüléket nem te' tek, bár azt Maine tartomány bánásmódja igazolta volna. Azonban félő, hogy illy szabályhoz nyulás előbb utóbb mulhatlan lesz, ha t. i. a' mainei nép nem kényszerítetik a' fegyveres megtámadási rendszertől elállásra. — Floridában kis csapatokban kóborolnak az indiánok, megrohanják a' majorságokat, lekasabolják a' lakosokat 's birtelen ismét erdeikbe rejteznék. Ennek következtiben aligha nem lesz újra a' szelindekeknek dolga. — Louisiana polgári meghívák Jackson tábornokot: szerencsésitné az 1815ki jan. 18ki nap emlékre tartatni szokott ünnepet jelenlétivel, 's a' tábornok elmene még egyszer azon esata színhelyére, melly neki népszerűséget szerze. Az uyorleansi nép elragadtatással fogadá. Nekem volt szerencsém Jackson tábornoknak bemutatnom. Arczát fiatal kora hadi sanyarai annyira megviselék, hogy öregebbnek látszik, mint a' millyen (1767ben született). De ha olly tárgy jó szóba, mit szeret, fölélékülnek vonalmai. lánognak szemei, 's ismét föléljük azon óriási erőteljt, melly mindig alapvonása volt jellemének. Ruházata köztársasági egyszerű. Jackson nem beszél francziául, mivel élete nagyobb részit a' szabadsági háboruban és pártviták közt töltötte. Európa ügye igen érdekli, 's arrul minden európaitul, ki neki bemutatatik, körülményesen tudakozódik, 's határozott, világos feleletet kíván. E' tekintetben ollyan Jackson, mint azon férjfiak, kik hadserget kormányoztak, 's kik a' katonai élet őszinteségit és szabadszellemségit a' polgári körbe is átvittek. „Én mindig ohajtottam Európát és Franciaországot látni, ugymond Jackson (ezen levélirő francziának kivált Franciaországot melly olly nagy befolyással volt Amerika sorsára. Két évvel ezelőtt meghívának Európába, 's el is tökélttem magam, de élemlt korom legyőzhetlen akadályul szolgált. Mint örültem volna, ha a' francia hadserget 's kivált Soult tábornagyot láthatom vala! Hadban, békében egyiránt csudáltam e' tábornagyot. Szilárdsága 's tehetsége rendkívülinek tetszik előttem. Ha Őn Franciaországba visszamegy, mondja meg a' tábornagnak, hogy neki Jackson táb. öreg katonai üdvözlét küldi, hogy őt nagyra becsüli, és sajnálja hogy a' nélkül kell meghalnia, hogy kezét egyszer sem szoríthatá ez életben. — Mult évi dec. 29kén Rosasergét Echagne vezérlete alatt Riveira megveré, minden pogyász, pattantyuszer, egy zászló és sok fogoly Riveira kezébe került. Echague 800holtat veszte, Riveira sebesültekkal együtt 200zat. — A' perui kormány Pickett északamerikai ügyvivőt nem akarja elfogadni 's a' Santa Cruz elnöksége alatt kötött kereskedési szerződést megerősíteni. „Ez, így szól egy uyoriki lap, annyival sértőbb, mivel az Anglia 's Peru közt hasonló körülmény közt létrejött szerződés teljes erőben áll. — Ujyorkban martz. 27kén gyűlést tartának az ottani kereskedők, minek eredménye lön egy közönséges, az egyesült státusokat illető bukási törvényjavaslat egyhangu elfogadtatása, 's a' középponti hatóság elibe leendő terjesztése azon kérelemmel, miszerint az a' rárüházott hatalomnál fogva boacsátna ki olly bukási törvényt, melly az adós 's hitelező közt viszonyt egész tisztába hozza 's minden hatóságnál az eddigi helyébe törvényerőre emeltetvén mindenütt egyiránt kötelező erejű 's egyenlő legyen. —

S p a n y o l o r s z á g.

(A' carlospárti tiszték és szerzetesek insége. Szerencsés hadi hírek.) Madrid, april. 6kén: „Aston angol követ tegnap este érkezék családotul fővárosunkba. Az éjszakai tartományokban mindenütt öröm-ünnepélyel fogadá őt a' nép. Madridban pedig harsogó éji zenével tisztelék meg. Astonez utközben személyesen győződék meg azon rendszabályok helyességéről, miket a' francia kormány mindenütt életbe léptetett, a' spanyol menekvők visszazsokését gátlandó; egyszersmind azonban alkalma nyilt tapasztalni, milly szomorú állapotban vannak azon carlospárti katonatiszték, kik a' bergarai szerződés következtiben az alkotmányosakhoz csatlakozván, mindehlig nem kaphattak tettegi alkalmaztatást, és e' miatt legnyomasztóbb inségre jutottak, miután a' kormány, az uralkodó ropant pénzzavar közepett, legjobb szándéka mellett sem teljesítheté ígéreit, és a' közelebbi hat hónapra járandott díj helyett csak egy hónap negyedi járadékot fizethete. A' francia követ, egyesülve az angol képviselővel, legmeghatóbb színekkel füsté azon nyomort, melly e' szerencsétleneket sújtja, de a' nyilvános pénztárakban olly általános apály uralkodik, hogy a' kormány, legalább e' pillanatban, teljességgel semmit nem tehet. A' navarrai, guipzoai 's a' t. tiszték olly hangu fölrásokat intéztek e' miatt a' kormányhoz, hogy méltán tarthatni attól, miszerint az éhség legmagasb foka végre annyira kétségbeejtendi e' szerencsétleneket, hogy ismét törvénytelen zavargásban ülendnek kénytelen segélyt keresni, annál is inkább, mivel a' carlosi ügyvivők mindent elkövetnek, hogy újra zendülést gnyújthassanak az alig lecsöndesült éjszakai tartományokban. Kivánatos, hogy a' kormány bármi uton minélelőbb teljesítse ez igazságos kívánatot, különben legrosszabb következményektől tarthatni. Ehez járul még a' szerzetesek nagy insége is, kik már zárnai kényszerülnek kolostoraikat és szentegyházaikat és polgári keresetmódhoz nyulni, csak hogy éhségtől menthessék meg magokat. Az apácák koldulással tengetik nyomoru napjaikat. A' kormány helyzete ennyi nyomor közepett minden esetre rendkívül súlyos, mert a' hű és munkás honfiak is ingyen szolgálnak és legnyomasztóbb inséggel küzdenek, az igazság pedig mulhatlanul kívánja, hogy előbb részesüljenek segélyben 's csak ezek kielégítelése után terjessze ki gondjait a' kormány azokra is, kik csak rövid idő óta lettek az alkotmányos trón hívei és egyébiránt még semmi érdemet nem szereztek magoknak, azokrul pedig épen csak utóljára gondoskodhatik, kiket mostani szigorú állapotjában csupán teher gyanánt kénytelen tekinteni az ország. Az 1840iki költségvetés szerint 681,821.734 realnyi a' jövedelemhiány, minek következtiben a' pénzügyminister beadá lemondását, mert illy körülmények közt nem véli tovább megtarthatni a' pénzügyi fontos tárczát. Espartero segíthete a' bajon, ha minélelőbb bevégzené a' polgár háborút; de az elibe gördülő elemi akadályok olly nagyok hogy alig mozdulhat sergeivel. Hű és hideg majd minden vállalatot egé-

szen lehetetlennek. — Cabrera holkéte iránt ismét legnagyobb bizonytalanság uralkodik. Lapetre ezredes fejét parasztok által tompa bárdal kaszaboltatá le Balmaseda, mivel a bergarai szerződést aláírta. Ezenkül körlevélben nyilvános tudomásra juttatá, miszerint ő minden fogadást, gyorskocsist, sa't. kik alkotmányos utasnak szállást adnak, vagy bármi szolgálatot tesznek, kimélet nélkül agyon fog lövetni. Balmaseda a jogszerűség és oltár ügyét mondja védni föllengős fölszólalásiban. — Az aragoniai zendülők 6ik és 7ik zászlóalját Zurbaro ezredes april 5ikén váratlanul megtámadván, részint fölkonzolá, részint pedig elfogatá. 419 ember került élve az alkotmányosak hatalmába. Cantavieját elfoglalták hírlik a királyné sergei által. —

Anglia.

(Macaulay beszélt a kínai kérdésben a miniszerség mellett. A kormány 10 szónyi többséggel győz.) Graham miniszerség elleni vádjait a kínai ügy miatt következőleg czáfolá Macaulay: „A tisztes baronet vádja oda öszpontosul, miszerint nem láttuk el illő meghatalmazásokkal ő fels. kínai ügyviselőit; de az ellenpárt feledni látszik, hogy Khina 15 ezer mérföldnyire fekszik Angliától, következőleg mi arra nézve nem használhatjuk azon összeköttetési eszközöket, mellyek más birodalmakban szolgálatunkra készek. India sokkal közelebb van hozzánk, 's még is megvallja minden dologhoz értő, mikép Indiát csupán Indiában kormányozhatni. Az anyaországi hatóság csak általános vázolatban adja és adhatja utasításait a gyarmati kormánynak, mellyet az körülmények parancsi szerint tartozik kiegészíteni. Köztudomásu, mikép Elive és Hastings lordok csak borstakaróul használták utasításinkat, és csupán e' tetteknek köszönhetjük, hogy még birtokunkban India. Khina még távolabb van tőlünk, és így ez állítást még nagyobb mértékben alkalmazhatni kormányzatára. Nehezíti még itt az utasítás-adást az is, miszerint Khinát nem ismerjük még eléggé, mert e' roppant birodalomnak nincs literatúrája és így az utazó sem tudhat róla semmit, előleges figyelmeztetések nélkül pedig még helyszínen is csak fölötte egyoldalú ismeretek birtokába juthat. Így már Grey miniszersége, mellynek tetteit magáéva kész tenni a tisztes szónok, e' nézetekből indulván ki, épen nem adott részletes utasításokat kínai ügyviselőinknek, és Wellington kormánya szinte jónak találta e' rendszert követni. Mi azon vádat illeti, miszerint a kormány nem adott parancsot főügyvivőjének a tilos mákonykereskedés elnyomtatására, arra nézve meg kell jegyezmem, mikép illy parancsot sem Grey, sem Wellington miniszersége nem adott a kínai angol ügyviselőségnek, ámbár az előbbinek maga Sir J. Graham is tagja volt. Egyébiránt az illy parancs teljességgel siker nélkül maradna, mert Anglia egész roppant erejével sem bír még eddig elnyomni tulajdon határai közt a' csempézést, mire világos példa Irland, hol az évenként fogyasztatni szokott dohánynak legalább fele rendszerint csempézett áruból áll, ámbár a' kormány mindent elkövet a' csempézés elnyomtatására. Ha Anglia a' mákony-bevitelt megtiltana Khinába, csupán azt nyerné, hogy a' csempészhajók elszéledvén, a' partvidék külön részein egyenkint vetnének horgonyt és árnikkal csak úgy árasztanák el az egész birodalmat, valamint eddig. Minlig mondják, mikép a' kormány csupán a' mákonycsempézés pártolása miatt kezd háborút Khinával; isten őrizzen minden miniszerséget illy otromba és utálatos gondolatától! egynek sem jutott az még eddig eszébe! Khina nem jól cselekvék, midőn a' mákony-bevitelt egészen eltiltá, mert mindenki ismeri a' fájdalom-enyhítő gyógyszer jótékony hatását, az pedig épen nem bizonyít ellene, hogy visszaélés által kárt okoz, mert ezt a' természet minden más adományról is elmondhatni; egyébiránt pedig ugyan mikép gondolható Khina, hogy tilalma sikert nyerend, miután Spanyolország hatalma nagyobb pontján és Anglia sem volt képes a' csempézésnek gátot emelni! Azonban nem tagadom, hogy Khina teljes joggal bír a' mákony behozatását és ezüst kivitelét megtiltani, valamint más parancsokat is tetszés szerint bocsáthat közre, mellyek erkölcsiséggel 's népjoggal nem ellenkeznek. Ha tehát Khina, miután nyilvánítá, hogy a' mákonykereskedést csempézésnek fogja tekinteni a' csempészeket megbüntette volna, ezért Anglia teljességgel nem panaszkodhatnék. Ámde a' kínai kormány ezt nem tevé, hanem törvénytelenül bánt az angol alattvalókkal, a' bűnösöket ártatlanokkal egyenlőn bünteté és fejedelmönket képviselőiben megsérté, minek következtiben egészen új kötelesség int a' kormánynak: nem szabad ugyanis többé vizsgálnia, vajjon igazságos e' a' mákonykereskedés, vagy volt e' joga eltüntetni azt a' kínai kormánynak, hanem elégtételt kell kérnie Khinától. Engedjek Önök példakép a' rabszolgakereskedést említem. Mi eltöröltük e' kereskedést és több hatalommal szerződünk iránta, mi tetemesb pénzáldozatunkba került; e' hatalmak közül néhány még is folyvást üzé a' rabszolgakereskedést, és tulajdon gyarmatukba Möriz szigetre is tudott rabszolgákat csempézni, kétségkül kötelességünk volt e' visszaélést teljes erőnkül gátlani. Tegyük föl már most, hogy valamely hajó francia lobogó alatt Möriz sziget körül szállong és a' kormányzó megtudja, miszerint az tömve rabszolgákkal, kiket a' legközelebbi parton kiszállítani készül a' hajókapitány, mi történnék aztan, ha kormányzónk pusztá gyanuból mintegy 30 — 40 e' szigeten lakó francia gentleman elfogatna, mivel közülök egy vagy kettő talán összeköttetésben áll a' rabszolgakereskedővel, sőt ha épen a' francia consult is elzártná, azon fenyegetéssel, hogy nem kap enni, ha vonakodik a' hajótulajdonost megnevezni? Vajjon ez esetben nem érezhetné magát Franciaország följogosítva tőlünk elégtételt követelni, és azt szükség esetén fegyveres karral is kivíni? (Halljuk!) Elfogna e' Franciaország tőlünk azon esetben illy mentséget: „Oh ezen rabszolgakereskedés olly gyalázatos ocsmányság, olly istentelenség, hogy nincs jogotok nehezíteni, ha minden eszközt használunk elnyomtatására.“ Erre nemde így fogna Franciaország válaszolni: „Ámde ti, midőn a' rabszolgakereskedést nyomjátok el, egyszersmind

a' népjog legnagyobb elvét tapodjátok.“ Ha tehát Franciaország részün állna ez esetben a' törvénytörés, ugy Angliának is teljes joga van most elégtételt követelni és szükség esetén erőszakolni Khinától. Lin császár biztos azzal kezdé hivatalkodását, hogy idegen tulajdonra tevő kezelt és ártatlan vért követelt. Verekedés történt a' nép közt és egy kínai életét veszté a' külekedésben; ki volt a' tettes? azt teljességgel nem lehető kipuhatolni, mert benszülöttek, amerikaiak és angolok nagy tömegben voltak összevegyülve. A' khinaiak ez esemény után nyilvánítá, miszerint az angol hatóság egy angolt tartozik átadni a' benszülöttek bosszújának, akár vétkes az, akár nem. Az angol képviselő illy gyalázatos gyilkossághoz teljességgel nem nyujthata segélykezet, minek következtiben minden britt alattvalónak rögtön kelle takarodni Makaobul, egy angolt pedig utczán vert agyon a' köznép. Anglia, hatalmánál fogva, olly álláspontot tart a' nemzetek sorában, elfoglalva hogy minden csekélységért nem szükség elégtételt követelnie olly nemzettől, mellynek hatalma csupán üres kérdésből áll. Ereje öntudatával nyugottan hallgatja Anglia királynéját gyöngének 's népét bárdolatlanok nevezetű a' kínai kormányiratokban, azt pedig mosolygva nézheti, midőn képviselője leborulni kénytelen a' kínai fölség előtt; de a' legnagyobb béketűrő elnézésnek is csakugyan határa van. Ideje, megmutatni, mikép a' világ legtávolabb részében is Anglia óthalmazó őrszeme alatt él minden angol alattvaló. Olly tiszteltetésben kell állni minden angolnak az egész világban, mint minővel hajdan a' római polgárok bírtak.“ (Tetszés.) April 9dikén folytaták a' vitást, mellyet ez este Hogg nyitá meg Sir J. Graham indítványát pártolva; utána Lushington szóla, megmutatni iparkodván, mikép a' legterjedelmeseb meghatalmazások és utasítások sem lettek volna képesek békés viszonyok föntartására Khinában. Végre Peel támadá meg a' miniszerséget, 's jelesül azon elvből indult ki, miszerint a' háborút szükségesnek ismeré ugyan, de egyszersmind ismételve erősíté, hogy azt csupán a' kormány viszsás bánásmódjának kell tulajdonítani. Éjjél után 2 órakor Palmerston igen jeles beszéddel czáfolá a' torykat, 's midőn 5 óra tájban reggel szavazásra került a' dolog, 10 szónyi többséggel csakugyan győzött a' miniszerség. A' miniszerpartiak kábító örömmajjal üdvözlék e' sikert. A' ház szavazás után azonnal eloszlott. —

Kalkutta, febr. 14. Itt mindenki szájában Khina forog. A' kérdés mennyiben jogszerű, nem sokat törődnek vele, 's a' béke mellett csak kevés szó emelkedik. Mig Kantonban az illető kormány fogantatos szabályokhoz nyul, 's a' kérdéses vitát egyszerűleg és igazán, mint a' gyalázatos mákonykereskedésre vonatkozót adja elő, és mig a' britt felügyelő azt egészen el akarja törölni, Kalkuttában és Madrasban egész háborúhoz készülnék az eltöltött kereskedést helyreállítandók, és a' britt kormány mindent mozgásba hoz, mely, maradó hatást teendő a' khinaiakra. 'S miért? Anglia nemzeti becsületeért a' chinaiak nemzeti joga ellenében. Lin a' f. biztos ujra kemény tilalmat adott ki minden lehető közlekedés ellen az angolokkal. Egy kis csatacska ujra történt, de ki vesztett, nem tudhatni. A' zavar napról napra nagyobbul. Kevéssel ezelőtt érkezett meg Khina keleti partjáról „Sir Edward Ryan“ 15 álgys hajó. Mákonyát álgydörög 's véréngzés közt adá el, 's nyeresége 600 ezer ftra rug. E' hajót újra sietve terhelik, 's példáját más hajók is követik. — A' kormány részről f. hó 10kén 610 rupia áru mákonyt adának el, 's a' nyereség 1.306.950 rupia lett. Gondoljuk meg csak: a' britt kormány törvényelleninek nyilvánítá a' mákonykereskedést Khinában, és még is maga nagy mennyiségű mákonyt ad el, holott jól tudja, hova viendik azt az angol alattvalók. Khina, mint joga van, mindennemű kereskedést eltilt, mig a' mákonykérdés kiegyenlítettik, és Anglia hajóhadat küld hogy Indiát európai, Khinát indiai sereggel kényszerítse 's imezt azon szabályok megszüntetésire szorítsa, mellyeket az elveivel, törvényivel ellenkező, annyira ártalmas 's erkölcsellenítő mákonykereskedés ellen tett. Hét hajót bérelt már a' kormány 60 ezer rupia havonkénti fizetésért 's beírásivet nyitott Bengalában, hogy azon illetőséget, mellyel India tartozik, teljes számúvá tegye. Auckland f. fő kormányzó most érkezett meg hosszas távolléte után India éjszaki keleti résziből. A' hajóhad nem sokára elvitorláz. — Ha a' britt kormánynak csak Khinával volna baja, ugy minélelőbb reményelhetők a' kiegyenlítést, de nem rég az angol birman ügyvivőnek el kelle hagynia Avat, mivel ott többé nem volt batorságban, 's minden körülmény csak hamar kiüteendő háborúra mutat. — Arrakanban a' britt sereg nagyon meggyengült betegség által, fele kórházban fekszik, az egészséges katonákat pedig hegyen erdőn kis csapatokban oszták el. Nepal 20 ezer főnyi jó fenyítékű sereget tart utközni-készten. — India éjszaki-keleti résziben a' sok, kisebb nagyobb fejedelem között meglehetősen esendesen üzi a' változás játékát. Egyik fejedelem jogát, hatását másik után korlátozzák, egyiket leteszik, másikat nyugalmazzák; egyik fejedelem seregét másikkal, mig végre a' nagy őriáshoz csatoltatik, és az illyen apró birodalmi test közül egy esomó végsőt lehel az angol ügyvivő türelme vagy türelmetlensége, vagy ugy nevezett hazafiúi nézetei miatt és a' kormány nyereségvágya alatt. Nem rég ismét gazdag örökség jutott az angol kormánynak. Amir khán, tonkini fejedelem, ki az utolsó maharrat háborúkor érezteté erejét, elhagyá e' siralomvölgyet, és fejedelemsege nem örökösire szállott, hanem hűbérurára ment vissza 's kérdés: Angliának van e' joga hozzá vagy Holkar maharrat fejedelemnek, ki jogát erővel szándékozik magának megszerezni. A' maharrat fejedelmi család nem jó szemmel nézi e' belemarkolást, és Auckland l. Malva leghatalmasb fejedelmét Scindiát, kevéssel ezelőtt nem híjában látogatta meg, mert 35 ezer főnyi 's minden megkívántató szerrel ellátott hadsereg még egy fő kormányzóban is tiszteletet gerjeszt. Ha ide gondoljuk még hogy a' fiatal fejedelem nem megvetendő hatalmával, mellyet könnyen három annyira nevelhet, a' gyulanyag középpontján ül, 's egy intéssel Középpindia minden apróbb harczos országait magához csatolhatja, könnyen átlátandjuk, mennyire függ e' fejedelem gondolkozásait In-

dia szagalma és a kormány biztossága. — Pendshab mostani uralkodója Kizrak szingh meghasonlott hatalmas miniszterével; ez utóbbi pártjával együtt elhagyta a székvárost és mindkét fél hadhoz készül. A brit kormány Karraknak, atyjával Rundshittel tett szerződés következtében biztosítja az országot, Pendshab nagyobb része a miniszterhez látszik hajolni.

Bombay, febr. 19. Elliot kap. 1839ki dec. 16kán ismét megkeresé a khinai hatóságokat a foganatba vett szabályok enyhítése iránt. A főbiztoshoz intézett kérelme köv. hangzik: „Én az idegen felügyelő reményem és őszinte szívvel ohajtom a béke fentartását. A nagy és tiszta birodalom törvényei iránti tiszteletem ismételtes e tartományok hatóságai előtt. Jelenleg a dolgok egész zavarban s rendtelenségben vannak, mi-ért én, említett felügyelő, nagy gond és aggályban vagyok. Azért tiszteletteljes megkeresem excádat, a főbiztost és alkirályt, bocsásson ki világos és érthető rendeletet, hogy minden előbbi nyugalomra térjen, és az angol kereskedők családostul Makaóba visszamehessenek, s ott békében mulathassanak, míg azon kérelmem országom királynéja elibe jut, miszerint kegy. parancsolatit ez ügyben világosabban, helyesebben és legil- löbb rendben adja ki. Anglia majd 200 év óta áll közlekedésben a men- nyei birodalommal. Minden, a mit most kérek, az, hogy törvényszerű ke- reskedésünket, mint ezelőtt, ismét elkezdhesük; hogy minden a nagy és szeplőtlen birodalom törvénye iránti tiszteletteljes hódolattal történjék, azonban hazám törvényivel sem ellenkezzék, hanem mindkettő egymás mellett maga épségiben fenálljon. Ez okból tiszteletteljesen átnyujtom excádnak kérelmemet, hogy azt illően megkísérthesse stbb. Ezen folyamo- dásra, melly igenis aláztatossnak látszik, főleg ha meggondoljuk, hogy már nyílt ellenségeskedés volt, a főbiztos és alkirály kereken tagadó választ adott. Meg nem foghatják, ugymond, mint kérhet olyat a felügyelő, miután a kiegyenlítés lehetőségire mindent megtett, midőn az angol hajók be- vitorlázását eltiltotta, a khinai ember gyilkosát ki nem adta, és khinai ha- jókra, városokra tüzelgetett. Végül határtalan engedelmességet kíván- nak az angoloktól a menyei birodalom törvényei iránt, különben a köz- lekedés velük örökre megszakittatik. „Miután a kikötőt bezártuk előtte- tek, tulajdonkép semmi közünk nem volna hozzátok; de midőn folyamo- dásokat illően szerkesztve, kérve és esedezve előterjesztetek, mi esu- pa engedékenységből föltárjuk cselekedetünk okait, és lehető világossággal tudtul adjuk, hogy országotok népe és ti megtudhassátok, miért zár- tuk előtöttek be a kikötőt. Taukwang 11dik hónap 13ik napján. — Towns kap. Elliot kap. parancsa ellenére „Royal Saron“ fölevezt a Bocca-Ti- grisen, miután a khinai hatóságok rendeletinek magát alá vetette. Grib- ble angol kereskedőt, ki a Royal Saront csempész naszádon látogatta meg, 60évezős mandarindereglye elfogá s Kantonba vivé, tarsai már folyamo- tak szabadon bocsátatásaért, s a főbiztos alkalmasint megengedi. Egy ha- tórést szenvedett angol hajó legénységét is fogva szállitak Kanton- ba, már Lin kihallgatá, a hajótörésről keveset beszélt, de annál többet a mákonyról. Nyilvánítja hogy a mákonykereskedést mindenkép meg- semmiti, — azonban az angolok, ha törvényszerű kereskedést üznek, Kan- tonba visszatérhetnek. Utközben jól bántak az angol foglyokkal.

Paris, apr. 7. Egy jan. 13kán költ singapuri levél tartalmának kivon- natja köv. hangzik: „A kanton fordulat magával ragad minket, mint kelet minden kikötőt; a Kanton és Makaóból elűzött angol családok itt tartózkodnak, és várják, mire dől el a dolog s itt most csak a khinai újság- talál hallgatókat. Azt mondták hogy a császári biztos kiesett a kegye- lemből; de ez valótlan, sőt inkább kegyelmével halmoza el a császár; új biztos, egy tatár, azért jött Pekingből s azért adatik Lin mellé, mivel min- den fontos dolgot egy tatár és egy khinai szokott végezni. — A császár nyilatkozata, miszerint a kereskedés örökre megszakittatik az angolok- kal, végszabálya a khinaiak részéről a vitanak, és ezental a ki erősebb, az lesz hatalmasabb. Az elűzött családok elkeserültsége igen nagy, és most a khinaiakat, majd Elliotot, majd az amerikaiakat atkozzak. Az ame- rikaiak retentő nagy szállitásbért vettek az angoloktól. — A mákonyos hajóhad még Khina partjai előtt állomásoz, és a csempüzt jobbadán fegyveres hajókon folytatja. A mákony ara a Kantonban semmivé tett 20ezer láda következtiben magasra szökken. Martalóc- esoport borítja a khinai partot s nyakasan áll ellent a mandarin-naszadoknak. Eleinte megvesztegették a kanton mandarinokat, de Lin fölépte óta a csempü- zés ott majd egészen megszűnt, hanem a keleti s nyugati partokon elterjedt és napról napra öregbül. A fokiai és petsheli part közti szige- tek, néhány év óta a mákonyos hajók szaporodása következtiben, bizonyos csoportok tanyáivá lettek, mellyek félh csempüzők, félh martalócok. Ezek a fehér Lotus-társulathoz tartoznak s felekezetiök tagjai által ügyesen ki tudják a mandarinok mozgását szagolni. — Kereskedésünket igen megviselte a khinai villongás; de a legnagyobb veszély csak most fenyeget; mert akármí vége lesz a perpatvarnak, az angol kereskedés más labra fog állittatni, mint eddigelé. Ha Khina kénytelen lesz engedni s a kereskedésnek szabadabb mozgást adni, akkor minden ott központo- sul, mi ezelőtt Singapuron által folyt; ha pedig Khinanak elég ereje lesz az angolokat kizárni, akkor ezek több szigeten a khinai part közelében rakhelyet, szabad kikötőt nyitandnak, honnan a khinai hajók vihetik a portékát, és Singapuron, minthogy ez távolabb esik a khinai parttól, sem egyik sem másik esetben nem leend állomás. — A khinai kikötöztek be- széde után a kormányzók a partszéleken mindenütt hirdetvényt bocsat- nak a külföldre menetel ellen, de ez csak neveltséget okoz, mivel azon tör- vények, mellyeket megtartani buzgókodnak, rég feledésbe slyedtek. Az assami thee-társaság Fokiabul gyarmatosakat kerítget, sm. 500 khinai munkába állithat, ezek száma pedig a társaság erejével aránylag öregbülend. — Penangi levél szerint a sziambeliek tudtaul adak a társa- ságnak, miképa a quedahi radsát miután országát elpusztiták s népetleni- ték, készek ismét székibe tenni. A főkormányzó csak azon föltét alatt en-

gedé meg, ha Siam azon jogot adja a társaságnak, miszerint a siami ki- rály és radsa közti szerződés tartalmát ő biztosithassa. A társaság e tár- gyat illető utolsó szerződésében nagy hibát követett el, midőn Quedah dolgaiba lehető minden avatkozási jogáról lemondott, mi Siam részéről hallatlan kegyetlenkedésnek szolgált alkalmul. —

Franciaország.

(Vélemény a miniszteriség mostani helyzetéről.) Paris, april 9ikén: „Miután a szenvedélyek valamennyire lecsöndesültek és gondolkodó el- mélkedés kezd mutatkozni, mindenki megvallja, hogy Franciaországot legkomolyabb vesz fenyegeté, ha az ugynevezett conservatíveknek sike- rült volna megbuktatni a mostani miniszteriséget. Ha Thiers megtarthatja miniszterisége a kormányt, ugy huzamos időre biztosul fölfordulás ellen a kormánykocsi. A király és Thiers, egyik a kocsiiban, másik a bakon, kénytelenek maradni egyességben, mert különböző helyzetök dacára is ugyanazon veszélynek kitétetvük. A király és Thiers teljességgel nem ha- ragusznak egymásra, mint némellyek hinn szeretik. Személyesen már huzamos idő előtt kibékültek ök, és a villongás csupán politikai tárgyak körül forga közöttük. Azonban ez egyértelműség dacára sem szünhetik meg a politikai egyenetlenség, mert a király mindenkor föntartani törek- szik igényit és jogait a kamra igazságos követelési ellenében. A király kétségtelen joggal bír ugyan miniszteriség-kinevezésre, de tulajdonkép csakugyan a kamra gyakorolja e jogot, mert minden miniszteriséget lelép- pésre kényszeríthet, mihelyt gáncsolandót lát tetteiben. Ezenkül a kor- mányt most nyíltan parlamentinek nevezik, mert Thiers a parlament ked- velt embere, és így szükségkép mindenkor némileg botránytövis leend La- jos Fülöp szemében. A király nemtetszése tehát, nem személyesen Thiers ellen van intézve, hanem csupán azon elvet tárgyazza, melly hatalomra emeltetése által életbe lépett. Véleményünk szerint a kamra nem fogja to- vább folytatni győzelmét, mert ez ugyanazon választási elv, mellynek utól- só következményét republica képezi. Hová vezetnek e kamrai dicséretes győzelmek, azt most az ugynevezett conservatívek is jól átlátják, kik mi- nap Nemours hg évdiája ellen szavaztak, nem gondolván meg, hogy miután a királyság már többé semmi hatalommal nem bír, legalább költséget lehet- ne számára rendelni bíborra, némi kárpótlásul az elvesztett korábbi szép jogokért. Valóban esodálatos! ezen pénzlövagok és iparzászlósok irtóznak a republicától, és mégis fukarkodnak, midőn néhány fillér forog szóban olly dolog ügyében, melly semmi kárt nem okozhat. Pedig ez urak még sokkal jobban rettegnék a republicától, mint maga Lajos Fülöp, mert ez utóbbinak ifjúságában legalább elég alkalmá volt azzal megismerkedetni. Sokáig fog e fenállni Thiers miniszterisége? Ez most a legfontosb kérdés. E férfi borzasztó szerepet játszik. Ő nemcsak az ország hatalmas erejé- rül rendelkezik, hanem egyszersmind a zendület megvihatlan hatalma és korunk minden tüzes őrvongése fölött uralkodik. Ne izgassátok fel őt bölc- s jökedvéből a szenvedély veszteljes tömkelegébe s ne gördítetek semmit utjába: ne aranyalmák, de durva tőkétet se. A korona egész pártja szerencsét kívánhat magának, hogy a kamra éppen Thierst választá, azon férfit, ki az utóbbi politikai vitázatban olly fényesen tüntet ki nagyságát. Míg mások csupán szónokok, igazgatók, tudósok, diplomaták, vagy erény- hősek, Thiers e tulajdonságokat mind összesen egyesíti magában; ő azon férfiak egyike, kikkel a kormányzat szelleme elválaszthatlan kapoco- latban áll. Valamint költöket, ugy a kormányférfiakat is természet alkot- ja. És az illy férfi ellenállhatlan ösztönből halad a természet által kimuta- tott pályán. Thiers épen olly kevésbé dicsvágyó, mint Hugo Viktor. A tit- kos költségek vitatasakor legfényesb bizonyítványit adá nagyságának Thiers; Berryer szép hangzatu mondási ugyan inkább tetszetek talán a közönségnek, de e szónok Thiers mellett csak olyan, mint Cicero volt haj- dan Demosthenes mellett; midőn Cicero hallatá magát Romában, mindenki mondá, hogy senki nem tud szebben beszélni; de midőn Demosthenes szó- lott, akkor egyhangulag kiáltá az athenei nép: „Háboru Fülöp ellen!“ Thierst nem magasztalgták a követek; hanem megnyiták erszényöket és kiadák a kívánt pénzt.“ —

Oroszország.

Berlin, martz. 30. A khivai táborjárás szerencsétlenül történt kiütése csakugyan valósult. Perovsky táb. Emba folyó melletti állását is kénytelen volt elhagyni és hátrább húzódni. Rosz idő s élelemszükség miatt azon haszonrul, melly már kezében volt, le kellett mondania. Az igavonó barmok nagyobb részint elhullottak a hideg miatt, s a tábor-szert csak nagy baj- jal mentheték meg. Perovsky táb. derék katona, de ezen táborjárás szeren- csétlen vége aligha nem esökkenti az irántai bizodalmat, minthogy a Khiva elleni táborjárás leginkább az ő javaslatára fogadák el, mellynek sikerülé- séről bizonyosnak tartván a kirgizsek hozzáállását, legkevésbbé sem ké- telkedett; de a rendkívüli rosz idő nagyobb akadályul szolgált, mint eleinte gondola. Szerencsére serge kevés számu volt s leginkább a pusztában hozza csatlakozott kirgizsekből állott. — Galaczi levél szerint Ibrahim b. Koniak felé nyomul s az európai hajóhad átevezett a dardanellákon, Kon- stantinápolyt az egyiptusiak ellen födőzendő. Ezen hirnek ugyancsak köt- ve hihetni, de itt azért minden hadilábon áll s hogy Ibrahim tavaszkor meg- kezdé az ellenségeskedést, abban majd mindnyájan megegyeznek; de előbb Diarbakirt és Bagdadot támadja meg, mint Karamaniát és Kisásziát, az előbbi két tartományba már eddig is gyakran becsapkodtak az egyiptu- siak. Odessa és Szebasztopolban legalább jelenleg semmi különös mozga- lom nines. — Rajewsky kormányzó tábornok Kertsben, innen a cserkesz partokra vitorlázott, minthogy a cserkeszek újra megkezdék a moszkák elleni táborozást, s azon várat, mellyet mult nyáron a Tuab vize torkolatá- nál építettek a moszkák, megrohanván lerontották s az őrséget kardra hanyták, s 13 álgyuval s a megölt moszkák fegyvereivel tértenek vissza faluikba. Más orosz erősséget is megtamadtak, de ez nem sikerült. A feke- te tenger kikötői megtisztultak jégtől, még csak a kertsibe nem mehetni.